לעינינו בלבד!

אם כבר הכל מוכן – למה צריך את העבודה ד"פקיחת העיניים", הדבר צריך להיראות בפשטות. ואם עדיין צריך עבודה – במה שונה עבודה זו מהעבודות הקודמות? ובאותיות אחרות: הרי מה שנוגע לנו הוא ביאת המשיח בפועל, בגשמיות. מהי, אם כן, המעלה (בענין הבפועל) שהכל עומד ונמצא, אם לעינינו הגשמיות אינו בנמצא כלל, והראיה שעדיין נצרכת עוד עבודה

בשנים תנש"א ואילך נצטוינו להתעסק בעניני גאולה ומשיח ובמיוחד ב"דרך הישרה" שהיא "תפארת לעושי", לימוד עניני משיח וגאולה בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, ובזה גופא ב"תפארת שבתפארת" – שיחות ומאמרים של נשיא דורנו[1].

בתקופה זו באו ביטויים רבים של הגדרת התקופה המיוחדת הזו, מעלתה, אופן העבודה בה וכו'. כשכל ביטוי כזה צריך לימוד ועיון רציני, ולא רק מתוך מסגרת עניני גאולה, אלא פשוט מצד הרצון והתשוקה ללמוד ולהבין דברי הרב, לחיות עמם, ולהתנהג ולפעול ברוח הדברים האלו. באותיות פשוטות: הדרך להתקשרות אמיתית ופנימית מגיעה דוקא על ידי לימוד תורת הרבי (כמבואר בריבוי מקומות).

אחד הביטויים שחזרו על עצמם באותן השיחות, במעלת הזמן המיוחד בו אנו נמצאים, הוא – שכבר נגמרה כל העבודה ולא נותר רק "**לפקוח את העיניים**" ולראות איך שהכל מוכן ועומד[2].

לכאורה צריך עיון בהגדרה זו ד"פקיחת עיניים": א) מה היא העבודה ד"פקיחת העיניים". ב) איך מתבטא בה ביותר מעלת הזמן המיוחד הזה.

ממה נפשך: אם כבר הכל מוכן – למה צריך את **העבודה** ד"פקיחת העיניים", הדבר

הרב יוסף יצחק מייזליש

צריך להיראות בפשטות. ואם עדיין צריך **עבודה** – במה שונה עבודה זו מהעבודות הקודמות?

ובאותיות אחרות: הרי מה שנוגע לנו הוא ביאת המשיח **בפועל, בגשמיות.** מהי, אם כן, המעלה (בענין ה**בפועל**) שהכל עומד ונמצא, אם לעינינו הגשמיות **אינו** בנמצא כלל, והראיה שעדיין נצרכת **עוד** עבודה.

לפקוח את העיניים ביחוד ה'

ואולי יש לומר שאת ההבנה של המושג "לפקוח את העיניים" ניתן לקבל על פי ביאורו הנפלא של הרבי בשער היחוד והאמונה על פרקים ד-ה[3].

בשער היחוד והאמונה מבאר אדמו"ר הזקן את ענין יחוד ה' על פי החסידות, מיוסד על הקבלה האמיתית ש"צמצום אינו כפשוטו".

תמצית הביאור מתבסס על ההבנה, שדבר ה' ממש מתלבש בנבראים להחיותם ולהוותם מאין ליש בכל רגע, ובמילא **האמת היא** שהם בטלים במציאות ממש בתוך דבר ה' כזיו השמש בשמש ומיוחדים בו בתכלית.

ומה שבכל זאת הנברא מרגיש את עצמו למציאות (ולא בביטול),

– מבאר (בפ"ד) שזהו מחמת ה"צמצום", שהקב"ה מצמצם ומסתיר את החיות (– דבר ה') שלא תהי' מורגשת בנברא. "אבל אילו ניתנה רשות לעין לראות . . לא הי' גשמיות הנברא וחומרו וממשו נראה כלל לעינינו".

ולאחר מכן מסיים בסוף פרק ד' בחצאי

מאת: הרב יוסף יצחק מייזליש
שליח כ"ק אד"ש מה"מ במכסיקו

ריבוע, שהצמצום נקרא בשם "כלים", ששרשן "ה' אותיות מנצפ"ך" שנמשכים מ"בוצינא דקרדוניתא", "גבורה עילאה דעתיק" וכו'.

עד כאן תמצית דברי התניא בקיצור נמרץ.

בשיחה הנ"ל מתעכב הרבי על סיום פרק ד' (הנ"ל), ומקשה: מה מקום לסיום זה, בו מביא מושגים של קבלה שלכאורה לא מוסיפים ביאור בהבנת ענין היחוד המבואר כאן בשער היחוד והאמונה?

והרי בתניא בכלל, וכן כאן בשער היחוד והאמונה, לא בא להסביר מושגי קבלה מופשטים, רק מה שנוגע לענין היחוד באופן שיהי' **קרוב לכל**. מהו, אם כן, ענין הוספת החצאי ריבוע הנ"ל, שלכאורה רק מתרגמים את הנלמד למושגי קבלה (שהצמצום נקרא "כלים", והוא בחי' "גבורה דעתיק" וכו').

עונה על כך הרבי בביאור ארוך, ולהלן רק קיצור הדברים במה שנוגע לענייננו.

כאשר לומדים את ענין היחוד בשער היחוד והאמונה **(ושוללים** לגמרי את ענין הצמצום כפשוטו, שהמלך יושב בהיכלו ומשגיח במה ש**חוץ** להיכל. אלא מבארים שהמלך עצמו נמצא במקום (ובתוך) הנברא), מקבלים את המסקנא איך שבאמת כל הבריאה בטלה במציאות ממש (וכזיו השמש בתוך כדור השמש), ומה שנראה העולם כמציאות יש, זה רק **לעינינו**, שהצמצום מסתיר את האמת מעינינו.

— מתעוררת מכך קושיא חזקה: מה תפקידן **האמיתי** של התורה והמצוות.

ידוע לנו שהתפקיד של המצוות הוא כלשון הברכה "אשר קדשנו במצוותיו", להמשיך ולפעול קדושה בעולם. והיינו שמצד עצמו העולם הוא "חול" ועל ידי המצוה נפעל בו קדושה. וכמו קלף התפלין שמצד עצמו הוא חול, ועל ידי שנעשה חלק ממצות תפלין — נעשה קדוש.

אך אם כל הענין שה"קלף" נראה כדבר של "חול" זה רק **לעינינו**, ולא שכן היא המציאות, ועד שאילו נתנה רשות לעין לראות היינו רואים את האמת שקלף זה גם קודם המצוה הוא בטל במציאות לדבר ה' שבו, ובמילא מציאות של קדושה — יוצא אם כן, שענין המצוה לא פועל ענין אמיתי ח"ו אלא רק **לעינינו**!

ויתירה מזו, שואל הרבי: לפי זה יוצא שהצדיקים הגדולים צריכים לראות האמת איך שהעולם אינו "מציאות" כלל, אלא אלוקות בלבד. ובמילא מה הוא לגבם ענין התורה ומצות, האם נאמר שהם אינם צריכים ח"ו לקיום המצוות בענין זה?!

ומבאר הרבי שקושיה זו (ועוד שאלות

מצד פעולת הצמצום, הרי עד עתה היה שייך שהתנגדות העולם לקדושה, למשיח, היתה מציאות של התנגדות. אך לאחרי כל העבודה במשך הדורות כשכבר "נגמרה עבודת הבירורים", כבר זוכך העולם והצמצום, ולא נשאר רק מה שלעינינו נראה הדבר כהתנגדות (ללא "מציאות" של התנגדות) ובמילא תוכן העבודה היא "לפקוח את העיניים"

וכאן הבאנו רק הנוגע לענייננו) מתורצת בחצאי ריבוע הנ"ל של סוף פ"ד.

בכך שמביא שם שהצמצום נקרא "**כלים**" והחיות נקרא "אור", בזה בא רבינו הזקן להבהיר שהצמצום אינו רק הסתר לעינינו, אלא גם "**מציאות**" של צמצום (כמו שהכלי הוא לא רק הסתר אלא מציאות).

מכך ניתן להבין שגם **פעולת** הצמצום, ההסתר על החיות של הנברא, היא גם ענין של "מציאות" (במדרגת הנבראים), **מציאות של הסתר**. ובמילא מובן פעולת התורה ומצוות בקדושת הגשמיות והחומר והיינו **במציאות** ה"יש" של החומר (ולא רק להסיר הסתר שנראה **לעינינו**).

עי"ש בארוכה וכאן הבאנו רק התמצית עד כמה שנוגע לענייננו.

לפקוח את העיניים בגאולה

על פי ביאור זה אולי יש לומר, שבתקופה זו עליה מעיד הרבי ש"**הגיע זמן גאולתכם**", וכבר "**נשלמה עבודת הבירורים**" (– עד כמה שנצרך לביאת המשיח) – הרי שפעולת התורה והמצוות כבר פעלה זיכוך בהצמצום, עד כדי ביטול (על-כל-פנים תוקף) ה"**מציאות**" של ההסתר. ומה שנראה עדיין העולם ל"יש" ו"חומרי" הרי זה רק **לעינינו**, ולא (כל-כך) באופן של מציאות כנ"ל.

ועל כן, מה שנשאר (ביחס לעבודה הנצרכת לביאת המשיח) – הוא כבר לא עבודת הבירורים, אלא **בעיקר** העבודה שתוכנה היא "**לפקוח את העינים**".

ובאופן אחר: מצד פעולת הצמצום, הרי עד עתה היה שייך שהתנגדות העולם לקדושה, למשיח, היתה **מציאות** של התנגדות. אך לאחרי כל העבודה במשך הדורות, כשכבר "נגמרה עבודת הבירורים", כבר זוכך העולם והצמצום, ולא נשאר רק מה ש**לעינינו** נראה הדבר כהתנגדות (ללא "מציאות" של התנגדות) ובמילא תוכן העבודה היא "לפקוח את העיניים".

ואולי יש לומר עוד על פי זה, שתוכן העבודה "לפקוח את העיניים" קשורה יותר לתוכן העבודה של "נסיונות", שהעבודה בזה הוא **לא** להתעסק עם הנסיון אלא לא להחשיבו, בניגוד לעבודת הבירורים שענינה הוא **התעסקות** עם המתברר.

כמבואר בארוכה במאמר הידוע "נתת ליריאיך" ספר המאמרים מלוקט ח"א, ד"נסיון" מכיון שאין לו "מציאות" (היינו שענינו הוא התנגדות **ללא** מציאות), הרי שלא שייך התעסקות עם ה"נסיון", רק להמשיך בעבודתו ללא התחשבות עם ה"נסיון", משא"כ עבודת הבירורים שענינה להתעסק עם הדבר המתברר, לפעול **במציאותו** בירור וזיכוך (כמבואר שם בארוכה).

ואם כבר עם סיום דור השישי ותחילת דור השביעי, קובע הרבי שכבר לא שייך ענין הסתלקות כפשוטו אצל נשיא הדור, היינו שכבר לא שייך מציאות של הסתלקות, רק לעיני בשר שלנו – מובן, שעם גמר וסיום עבודת הבירורים בפועל וכשכבר "הגיע זמן גאולתכם" הרי זה גופא הוא באופן דהפלאה. וכתוכן הענין דג' תמוז בתורה, שעל פי תורה יום זה מסמל ומכריז בתוקף שלא בא (– שקעה) השמש.

לפקוח את העיניים ביום השלישי

מכל הנ"ל אולי יש ללמוד גם על מהות ענינו של ג' תמוז.

ידוע, שכל ענין המציאות של היפך החיים תלויה בענין הצמצום המאפשר ונותן מקום למציאות כזו.

ובמילא, בתקופה זו שהרבי מעיד עליה שכבר "נגמרה עבודת הבירורים"[4], ותוכנה הוא "לפקוח את העיניים", וכנ"ל שההבנה בזה שכבר זוכך ה"מציאות" של הצמצום ולא נשאר רק מה שנראה כן לעיני בשר – יש לומר, שכן הוא גם בענין **התוצאה** של הצמצום, הענין של היפך החיים, שכבר אין לו "**מציאות**" של היפך החיים, רק הענין מה שנראה **לעינינו** ולא נשאר גם בזה רק העבודה "לפקוח את העיניים".

ולכאורה יש לומר, שזהו גם הפשט בשיחה הידועה של שבת תרומה תש"י ביחס להסתלקות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ "והמאורע שאירע כו' – אינו רק **לעיני בשר** שלנו, ואינו אלא **נסיון** בלבד".

שלכאורה, ביטוי כזה לא מצאנו על נשיאים קודמים, ומאי שנא?

ועל פי הנ"ל – יש לומר שתוכן כזה "שהמאורע שאירע כו' – אינו רק **לעיני בשר** שלנו", שייך בעיקר **בדור הזה** השייך לגמר עבודת הבירורים וכנ"ל[5].

ואם כבר עם סיום דור השישי ו**תחילת** דור השביעי, קובע הרבי שכבר לא שייך ענין הסתלקות כפשוטו אצל נשיא הדור, היינו שכבר לא שייך **מציאות** של הסתלקות, רק לעיני בשר שלנו – מובן, שעם גמר וסיום עבודת הבירורים **בפועל** וכשכבר "**הגיע זמן גאולתכם**" הרי שזה גופא הוא באופן דהפלאה.

וכתוכן הענין דג' תמוז **בתורה**, שעל פי תורה יום זה מסמל ומכריז בתוקף שלא בא (– שקעה) השמש.

אלא, שאף שאין כאן מציאות של היפך החיים, ורק לעיני בשר – הרי זה עצמו מספיק לעורר **ולזעזע** כל יהודי להיות במצב של "**כתית**", "**אינגאנצן צוטרייסלט**" (כלשון המאמר דקונטרס פורים קטן נ"ב), ואנו זועקים מקירות לבנו **עד מתי! רצוננו לראות את מלכנו בעיני בשר דוקא! והוא יגאלנו**.

---

1) ראה בזה בארוכה בהתועדות שבת פ' תזו"מ ה'תנש"א ובהתועדויות שלאח"ז.

2) ראה ספה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 152 (ושם שפקיחת העיניים הוא ע"י לימוד התורה בעניני גאולה) ובע' 165 שם **ועוד**.

3) נדפס בלקו"ש חכ"א ע' 429 ואילך ובשיעורים בספר התניא סוף פ"ה (שם בתרגום ללה"ק).

4) וכמבואר בד"ה ובלע המות (סה"מ מלוקט ח"ב) שהענין ש"בלע המות לנצח" תלוי בשלימות עבודת הבירורים.

5) ועפ"י המבואר כאן לכאו' יש לבאר גם המשך השיחה שם. דממשיך שם בתוקף הענין שהמאורע הוא רק לעיני בשר שלנו עד כדי כך "שעדיין צריך ביאור והסבר על כך שע"פ **תורה** צ"ל קדיש וכו'". ועפ"י הנ"ל י"ל בשקו"ט בזה, ובמה שמדגיש התיבה "על פי **תורה**", דמכיון שזהו רק "**לעינינו**", ולא "מציאות", הרי שאינו ענין אמיתי בעצם, ובמילא עפ"י **התורה** שמתיחסת אל הדברים כפי שהם **לאמיתתם**, צ"ב ענין הקדיש (וע"ד המוב"ל בהקושיא דהשיחה לשעהיוה"א).